הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת זבחים

תוכן עניינים

א. בחוץ וחזר ונתן בפנים שכולו ראוי להיות בפנים אבל בפנים והעלן בחוץ שיריים נינהו 2

ב. קבל דמה בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור, שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור ... כוס עושה דחוי לחבירו 3

ג. אבודה בשעת הפרשה מתה ... הפריש שתי חטאות לאחריות 4

ד. אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לעולה..... 5

הדרן עלך השוחט והמעלה..... 6

פרק ארבעה עשר 6

א. פרת חטאת ששרפה חוץ מגתה וכן שעיר המשתלח שהקריב בחוץ פטור שנאמר ואל פתח אהל מועד לא הביאו כל שאין ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו..... 6

ב. הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והמחיר [והאתנן] והכלאים והטריפה ויוצא דופן שהקריבן בחוץ פטור שנאמר לפני משכן ה׳ כל שאין ראוי לבא לפני משכן ה׳ אין חייבין עליו 7

ג. בעלי מומין בין בעלי מומין קבועין בין בעלי מומין עוברין שהקריבן בחוץ פטור 8

ד. תורים שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן שהקריבן בחוץ פטור ... מחוסר זמן בין בגופו בין בבעליו 8

ה. איזהו מחוסר זמן בבעליו הזב והזבה והיולדת והמצורע שהקריבו חטאתם ואשמם בחוץ פטורין עולותיהן ושלמיהן בחוץ חייבין 9

ו. המעלה מבשר חטאת מבשר אשם מבשר קדשי קדשים מבשר קדשים קלים ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והיוצק והפותת והבולל והמולח והמניף והמגיש והמסדר את השולחן והמטיב את הנרות והקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור 9

ז. ואין חייבין עליו לא משום זרות 10

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת זבחים

ח. ולא משום טומאה 11

ט. ולא משום מחוסר בגדים ולא משום [שלא] רחוץ ידים ורגלים 12

י. באו לגלגל ... באו לשילה נאסרו הבמות ולא היה שם תקרה אלא בית אבנים בלבד מלמטן והיריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה ... באו לנוב וגבעון ... 13

יא. באו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להן היתר והיא היתה נחלה..... 14

יב. קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים 14

יג. קדשים קלים ומעשר שני לפנים מן החומה..... 16

יד. כל הקדשים ... והקריבן ... מבחוץ הרי אלו בעשה ולא תעשה וחייבין עליו כרת 17

דף קיב.

א. בחוץ וחזר ונתן בפנים שכולו ראוי להיות בפנים אבל בפנים והעלן בחוץ שיריים נינהו

המקבל דם[1] חטאת בכוס אחד, נתן ממנו בחוץ וחזר ונתן בפנים חייב על הניתן בחוץ, שהרי כולו ראוי ליקרב בפנים.

ואם נתן ממנו בפנים וחזר ונתן בחוץ פטור, מפני שהן שירים. וכבר התבאר לעיל דף קט: שהזורק[2] שיירי הדם בחוץ, אפילו שיירי דמים הפנימיים פטור[3]. שזריקת שיירי הדם שיירי מצוה הם ואינן מעכבין. כמו שהתבאר לעיל דף לח: ודף מב. ודף נב.

---

[1] רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יט הלכה יג

[2] רמב"ם שם הלכה ד

[3] לת"ק דר' נחמיה אפי' שירים הפנימים שהקריבן בחוץ פטור. ועוד דבפ' איזהו מקומן (דף נ"ב) מסיק רב פפא דכ"ע בין ר"א בין ר' ישמעאל שירים אין מעכבין ומהדר התם לאשכוחי תנא דסבר שירים מעכבין. כס"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

אולם אם לא נתן בפנים כל המתנות המחויבות, כגון שנתן רק שלוש מתנות בקרבן חטאת, או אחת, בקרבנות, עולה, אשם, שלמים, תודה, וזבחי שלמי ציבור, חייב כשיתן בחוץ מכיון ששם זריקה עליה[4].

ב. קבל דמה בשני כוסות נתן שניהם בפנים פטור, שניהם בחוץ חייב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור ... כוס עושה דחוי לחבירו

אם קבל בשני כוסות, למרות שהכוס הראשונה עושה את השניה דחויה[5], בין שנתן שניהן בחוץ, או אחד בחוץ ואחד בפנים, הרי זה חייב והפנימי מכפר. אחד בפנים ואחד בחוץ, י"א[6] שהרי זה חייב[7]. וי"א[8] שמשנתן אחד

---

[4] לקוטי הלכות עא. זבתורת הקדשים ע: אות כ

[5] כמבואר ברמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ב הלכה כא שכתב וחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות, ונתן מתנה אחת מכל כוס וכוס, שיירי ארבעתן נשפך על היסוד שנאמר ואת כל דמה ישפוך, נתן ארבע המתנות מכוס אחד, שיירי אותו הכוס נשפך על היסוד ושאר הכוסות נשפכין לאמה, ועיי"ש בהר המוריה שכתב ומבואר מכאן דכוס עושה את חבירו דחוי והיינו דוקא בכוס כשר אבל כוס פסול הוי כאדם פסול ולא מיבעי דאינו עושה חבירו דחוי אלא אפי' שיריים לא הוי.

[6] רמב"ם שם הלכה יג

[7] וטעמו עיין באהא"ז שפירש שבכוס אחד שהנשאר יש בו דין שיריים שפיר קיי"ל דפטור עליהם בחוץ, אבל כשקבל בשני כוסות דאם זרק מכוס אחד שנעשה השני דחוי שאין בו דין מסויים ומצות שפיכה לאמה, אלא דנשפך לאמה כדין קדשים פסולים, ולכן אנו דנין בכוס זה כמו בקדשים פסולין דהא מקודם בשעת שחיטה וקבלה הי' ראוי גם דם זה לזריקה, ולכן צריך שיתחייבו עליו אם זרקו בחוץ, וכעין זה במרכה"מ עיי"ש. ובחדושי הגר"ח כתב דבשירים שמתחלה לא היו ראויין ליסוד, רק הזריקה היא שהכשירתן ליסוד, והיכא דנתן מתנה אחת נהי דעדיין רמיא עלייהו מצות זריקה משאר מתנות, מ"מ חייל על הדם שם שירים ג"כ, ואית בהו גם דין שפיכה ליסוד ג"כ, ומשום דכיון דשלמה זריקה המעכבת חיילא עלייהו שם שירים ג"כ, משא"כ בדין דחוי, דעיקר טעמא הוא משום דכבר שלמה עבודת הקרבן ונשארו בלא דבר ממילא נעשין דחויין, א"כ כל זמן שיש עדיין חובת זריקה עוד לא נדחו, ואין עליהן שום דין דחוי בשום צד ו אין שום דין חל עליהן, אלא מכיון שנעשה כל דין הדם שבקרבן מבלעדן ממילא נעשין דחויין, אבל אין בהם שום חלות דין דנימא דהזריקה רמיא עליהו דין זה. ובזה הוא דמחלק שפיר, דבשני כוסות דהויין דחויין, וע"כ כל זמן שלא נשלמו כל המתנות כולן עוד לא נדחו, וחייב על זריקתן בחוץ, משא"כ בכוס אחד, דחייל על גוף הדם שם שירים ודין שפיכה ליסוד, ע"כ פטור על מתנות האחרונות בחוץ, וכמו שנתבאר.

[8] השגות הראב"ד שם שכתב על דברי הרמב"ם זה אינו כלום דאחד בפנים ואחד בחוץ בין למ"ד עושה את חבירו דחוי בין למאן דאמר עושה אותו שירים שני לא חזי בפנים. והר"י קורקוס ז"ל כתב וז"ל ונראה שרבינו סומך על מ"ש שם למה הדבר דומה למפריש חטאתו ואבדה והפריש אחרת תחתיה וביארו בגמ' טעמא דאבדה הא הפריש שתי חטאות לאחריות חדא מינייהו מעיקרא בטלה היא וכו' פירוש ולא אמרינן בכי הא שאם הקריב אחד בפנים ואחד בחוץ פטור אלא חייב בכל גוונא. וסובר רבינו שהכוונה לומר שגם גבי כוסות דמי לשתיהן לאחריות כי מתחלה לאחריות עומדות וזהו למה"ד כלומר מה שאני פוטר בכוסות היכא דאחד

בפנים שוב אינו חייב על חבירו אם יתנו בחוץ כיון שנעשה שיריים, או שנעשה דחוי מחמת נתינת הראשון.

ג. אבודה בשעת הפרשה מתה ... הפריש שתי חטאות לאחריות

כבר התבאר במסכת פסחים דף צז. כל חטאת[9] שאבדה ונמצאת קודם כפרה[10], אינה מתה אלא תרעה עד שיפול בה מום ויפלו דמיה לנדבה, נמצאת אחר כפרה אף על פי שנמצאת בעלת מום או עברה שנתה הואיל והיתה אבודה בשעת כפרה הרי זו תמות.

המפריש חטאתו[11] ואבדה והפריש אחרת תחתיה ונמצאת הראשונה והרי שתיהם עומדות, משך אחת משתיהן ונתכפר בה האחרת תמות, בא להמלך אומרין לו שיתכפר בזו שהפריש בראשונה והשניה תרעה עד שיפול בה מום ויפלו דמיה לנדבה.

בפנים ואחד בחוץ היינו למאן דסבר דיחוי דדמי לאבודה אבל אם הפריש לאחריות חייב והוא הדין בכוסות דלא אמרינן דיחוי אלא דמי לאחריות אי נמי אפילו אם הוא דיחוי אחר שהקריב אחד בפנים מתחלה לא היה דחוי וחייב. ומ"מ דחוק הוא פירוש זה ואולי גירסא אחרת היתה לו וצ"ע עכ"ל. ועיין בזבח תודה עא. ד"ה הא מני שכתב שכיון שלא היה בידו ליישב שיטת הרמב"ם אם לא שגירסא אחרת היתה לו לכן העתיק כהראב"ד

[9] רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה ח

[10] ויש שגרסו כאן בדברי הרמב"ם "אף על פי שנמצאת בעלת מום או שנמצאת אחר שעברה שנתה" ועיין בכס"מ ולח"מ שהקשו על לשון זה דמלשון זה משמע דריבוי ריעותות גרע טפי וכדעת רש"י בתמורה כ"ב א' וכ"א ב' ובמעילה י' ב' אבל באמת אכתי לא ניחא הלשון כלל דא"כ כיון דריבוי ריעותות מביאות לידי מיתה א"כ אמאי תרעה הא מכיון שנתכפרו הבעלים אח"כ ס"ל לרש"י ז"ל דתמות ואמאי כתב רבינו דתרעה ואם דעתו כתוס' והודיענו דאע"ג דאיכא ריבוי ריעותות מ"מ תמות כיון שהיה אחר כפרה וכאן קודם כפרה כתב שתרעה כשנמצאת בעלת מום הפך מדברי רש"י ז"ל דסובר דאפי' לרבנן כיון דאיכא ריבוי ריעותות תמות לא היה לו לכתוב כאן אף על פי שנמצאת וכו' דמשמע דריבוי ריעותות גורם למיתה ונמצא דלשון אף על פי האמור בתחלה ולשון אף על פי האמור בסוף סותרים זה את זה. ולכן מחקו זה מגירסת הרמב"ם ועיין הר המוריה שיש לקיים הנוסחא זו שלפנינו ברבינו וס"ל לעולם כדעת התוס' דריבוי ריעותות מביאות לידי רעייה רק דלא נימא כיון דנמצאת בע"מ או עברה שנתה הוי כדחויין וכדס"ד דש"ס בתמורה שם לכן כתב אף על פי שנמצאת בע"מ או שנמצאת אחר שעברה שנתה מ"מ לא הוי כדחוי ובסיפא קמ"ל דלא נימא דריבוי ריעותות מביאות לידי רעייה אף על פי שנמצאת לאחר כפרה וכנ"ל.

[11] רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

המפריש[12] שתי חטאות לאחריות כלומר שכונתו לביטוח שאם אבדה אחת תהיה לו השניה, מתכפר באי זו שירצה, ומכיון שמתחילה הפרישם לשם כך שאחת תדחה ודאי, לא תקרב. לפיכך אין השניה מתה אלא תרעה עד שיפול בה מום, ויפלו דמיה לנדבה.

ד. אשם שניתק לרעייה ושחטו סתם כשר לעולה

כבר התבאר במסכת נזיר דף כה: ולעיל בדף ה: שיש דינים בקרבן חטאת[13] מה שאינן בכל הקדשים, שחמש חטאות[14] המתות[15] וכל זאת בחטאת.

וכשם שקבלנו ממשה רבינו בחמש חטאות שמתות כמו כן קבלנו ממנו שבאשם רועה[16].

אבל[17] אשם ודאי[18] שמתו בעליו, ושכפרו בעליו, מדין תורה ירעה עד שיפול בו מום וימכר ויפלו דמיו לנדבה[19], שכל שבחטאת תמות באשם ירעה עד שיפול בו מום ויפלו דמיו לנדבה. וכל זה הלכה למשה מסיני.

---

[12] רמב"ם שם הלכה ה

[13] ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קלא סעיף א

[14] א. "ולד חטאת" כלומר שהפריש נקבה לחטאתו ונתעברה וילדה קודם שהקריבה, דבשארי קרבנות נתפס הולד בקדושת האם ובחטאת מתה ב. "תמורת חטאת" כלומר שהמיר החטאת על בהמה אחרת, ובשארי קדשים כתיב: והיה הוא ותמורתו קדש ובחטאת תמות ג. "חטאת שמתו בעליה" וחטאת שמתו בעליה קודם הקרבתה, דבשארי קדשים מקריבין לאחר מותו ובחטאת תמות ד. "חטאת שנתכפרו בעליה", כלומר וחטאת שאבדה וכיפרו הבעלים באחרת ואח"כ מצאוה תמות. ה. "חטאת שעברה שנתה". כלומר שהקדישה לחטאת קודם שנתה כדין וקודם שהקריבה עברה שנתה ונאבדה אף שנמצאת קודם שהקריב חטאת אחרת תמות וכיצד הן מתות לא שיהרגם בכלי או בידו אלא יכניסם לבית ונועל עליהם עד שימותו, ודברים אלו כולם מפי משה רבינו נשמעו.

[15] רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה א

[16] רק לא כל הדברים מצויים באשם, שולד אשם אין שהאשם אינו בא רק מן הזכרים, רק בתמורה משכחת לה ולד שהמיר על נקבה וילדה דדינה ג"כ לרעייה.

[17] רמב"ם שם הלכה יד

[18] וכן באשם תלוי ועיין או"ש ומרכה"מ שם

[19] אמר קרא הוא בהוייתו יהא וקרא לאקולי אתי דדי בניתוק בעלמא וה"פ הוא בהוייתו תהא כלומר כשהוא בהוייתו אסור לשנותו לקרבן עולה, אבל כשאינו בהוייתו כמו כשניתקו כשר לעולה. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קלב סעיף ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

ואשם תלוי[20] מדין תורה[21] יכול להקריבו עולה וגזרו חכמים שיהיה דינו כאשם ודאי כדי שלא יבוא להקריבו עולה גם אם לא מתו או נתכפרו בעליו.

כל אשם שניתק לרעייה, כלומר שאינו יכול להקריבו ודינו הוא שירעה עד שיפול בו מום, אם עבר[22] והקריבו לעולה כשר שהרי ניתקו מלהיות אשם והרי הוא עולה, אבל שחטו סתם כיון שלא עקר ממנו שם אשם אינו כשר למכור דמיו לעולה[23], וי"א[24] שאפילו שחטו סתם ימכר בשרו ויביא מדמיו עולה למזבח, שסתמו עומד לשם עולה ולמה לא יקרב בעצמו עולה לכתחילה, גזירה לאחר כפרה משום לפני כפרה. שלא ידעו הבעלים שלפני כפרה אין להקריבו עולה[25] וישחטנו בפירוש לשם עולה.

הדרן עלך השוחט והמעלה

פרק ארבעה עשר

א. פרת חטאת ששרפה חוץ מגתה וכן שעיר המשתלח שהקריב בחוץ פטור שנאמר ואל פתח אהל מועד לא

---

[20] מרכה"מ שם

[21] ודעת תוס' ד"ה שחטו שכל אשם שכיפרו בעליו עומד לעולה מדין תורה רק גזרו חכמים שלא יקרבוהו עולה שמא יעשו כן אף קודם שכיפרו בעליו

[22] רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה טו

[23] דניתוק לא מהני במקום עקירה, דדוקא בשעת שחיטה הוי עקירה ולא מה שמנתקו לרעיה מחיים. אבן האזל שם

[24] ספר מצוות גדול עשין סימן קפב

[25] שניתק לרעייה אין לא ניתק לרעייה לא, אמר קרא הוא בהוייתו יהא קודם כפרה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת זבחים

הביאו כל שאין ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו

פרה אדומה מקום שחיטתה ושריפתה הואחוץ לשלוש מחנות כנגד פתחו של היכל ואם שרפה או שחטה[26] חוץ ממקום שחיטתה ושריפתה הקבוע לה, כלומר שלא שרפה או שחטה כנגד פתחו של היכל[27], פסולה וכן שעיר המשתלח שהקריבו בחוץ אחר שהתוודה עליו פסול אך פטור לכו"ע מדין שחוטי חוץ. שנאמר (ויקרא יז פסוק ט) וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ – כל שאינו ראוי לבוא אל פתח אוהל מועד, אין חייבין עליו.

וכבר התבאר לעיל דף קח: ששני שעירי יום הכפורים שהקריבם בחוץ, י"א[28] שאם לא התוודה עליהם חייב כרת על שניהן גם על של שם וגם על של עזאזל, ואפילו כבר הגרילו עליהם הואיל וראויין לבוא לפני השם לוידוי. וי"א[29], שאם הקריבם בחוץ עד שלא הגריל עליהם חייב על שניהם, ששניהם ראויים ליקרב אם יפול עליהם של שם. אבל משהגריל עליהם, אפילו קודם שהתודה חייב על של שם ופטור על של עזאזל.

ב. הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והמחיר [והאתנן] והכלאים והטריפה ויוצא דופן שהקריבן בחוץ פטור שנאמר לפני משכן ה' כל שאין ראוי לבא לפני משכן ה' אין חייבין עליו

אינו חייב אלא על שחיטת[30] או העלאת קדשים הראויין ליקרב לגבי מזבח, אבל השוחט או מעלה בחוץ אחד מאיסורי מזבח, כגון רובע ונרבע, מוקצה לעכו"ם והנעבד, ומחיר כלב ואתנן זונה, כלאים טריפה ויוצא דופן, או

---

[26] רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יט הלכה ז
[27] תורת הקדשים עא. אות א
[28] רמב"ם שם הי"א
[29] ראב"ד שם ליקוטי הלכות זבחים קיג ע"ב [עב ע"ב בדפו"י] בתורת הקדשים אות ח
[30] רמב"ם שם פרק יח הלכה ו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

מחטאות המתות, הרי זה פטור. שנאמר (שם פסוק ד) לִפְנֵי מִשְׁכַּן ה׳. וכל שאינו ראוי לבוא אל משכן ה׳ אין חייבין עליו. ונאמר[31] (שם פסוק ח) אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח מה עולה שראויה לאשים אף כל שראוי לאשים הוא שחייבין על העלאתו בחוץ.

דף קיב:

ג. בעלי מומין בין בעלי מומין קבועין בין בעלי מומין עוברין שהקריבן בחוץ פטור

וכן בעלי מומין[32] בין אם הם קבועים או מומין עוברים שהקריבן או שחטן בחוץ כיון שאינם ראוים למזבח, פטור.

ד. תורים שלא הגיע זמנן ובני יונה שעבר זמנן שהקריבן בחוץ פטור ... מחוסר זמן בין בגופו בין בבעליו

הקריב בחוץ[33] מחוסר זמן בגופו או בבעלים, הואיל ואינו ראוי עתה לבוא בפנים פטור.

אי זהו מחוסר[34] זמן בגופו, בהמה שהקריבה בתוך שבעה[35] ימים מלידתה, ותורין שלא הגיע זמנן, ואותו ואת בנו שנשחט אחד מהם היום שאין השני ראוי עד למחר.

---

[31] רמב״ם שם פרק יט הלכה ב
[32] תורת הקדשים עא: אות ב
[33] שם פרק יח הלכה ז
[34] שם הלכה ח
[35] בליקוטי הלכות זבחים ריש פרק יד [עא ע״ב בדפו״י] בזבח תודה ד״ה מחוסר זמן כתב ״תוך שמונה ללידתה״.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח״ן 22887389 | ובטל׳ 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

ה. איזהו מחוסר זמן בבעליו הזב והזבה והיולדת והמצורע שהקריבו חטאתם ואשמם בחוץ פטורין עולותיהן ושלמיהן בחוץ חייבין

אי זהו מחוסר[36] זמן בבעלים, קרבן שעדיין לא הגיע זמן בעליו להקריבו.

כיצד הזב והזבה והיולדת שהקריבו חטאתם בחוץ בתוך ימי ספירה פטורין, וכן מצורע שהקריב חטאתו ואשמו בחוץ בתוך ימי הספירה פטור, שעדיין לא נראו בעלי הקרבנות האלו לכפרה.

אבל אם הקריבו עולותיהן בחוץ בתוך ימי הספירה חייבין, שהעולה דורון היא והחטאת והאשם היא עיקר הכפרה.

וכן נזיר שהקריב חטאתו בחוץ בתוך ימי נזירותו פטור. הקריב עולתו או שלמיו בחוץ חייב, שהחטאת היא המעכבתו והיא עיקר הנזירות[37].

אשם מצורע[38] שהקריבו בחוץ שלא לשמו חייב, הואיל ושלא לשמו ראוי בפנים וכשר וכל קרבן שהוא פטור על שחיטתו בחוץ, כך הוא פטור על הקרבתו.

ו. המעלה מבשר חטאת מבשר אשם מבשר קדשי קדשים מבשר קדשים קלים ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות והיוצק והפותת והבולל והמולח והמניף והמגיש והמסדר את השולחן והמטיב את הנרות והקומץ והמקבל דמים בחוץ פטור

---

[36] שם הלכה ט

[37] עיין בליקוטי הלכות שם בתורת הקדשים אות ב שכתב שחייב על עולות ושלמים קודם זמנם "שהרי מתקבלות בפנים נדבה לשמן".

[38] שם הלכה י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

המעלה מבשר חטאת[39], מבשר אשם, מבשר שלמים, בין של יחיד בין של ציבור[40], משיירי מנחות, משתי הלחם, מלחם הפנים, בחוץ פטור. שכל אלו ראויין לאכילה, לא לאישים.

היוצק שמן[41] על המנחה והבולל הסולת בשמן, והפותת מנחת מאפה לפיתים, והמולח, והמניף אותה, והמגישה בחוץ, שבפנים טעונה הגשה בקרן דרומית מערבית של המזבח, והמסדר את השולחן בהנחת לחם הפנים עליו[42], או את הבזיכין על השלחן והמטיב והמסדר את נרות[43] המנורה, והקומץ את המנחה, והמקבל דמים, בחוץ פטור. לפי שכל אחד מאלו אינו גמר עבודה, ונאמר (ויקרא יז פסוק ח) אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה. מה העלאה, שהיא גמר עבודה אף כל שהוא גמר עבודה, חייבין עליו. מלבד שחיטה שגילתה בו התורה בפירוש שחייבים עליו אף שאינו גמר עבודה.

ז. ואין חייבין עליו לא משום זרות

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פא: פב: פג. שאע"פ שהזרים[44] מוזהרין שלא יתעסקו בעבודה מעבודות הקרבנות ועל כל מין עבודה עובר בלאו, אין חייבין מיתה אלא על עבודה תמה, לא על עבודה שיש אחריה עבודה, כגון שחיטה, קבלה, והולכה, שיש אחריהם זריקה, ואין הזר חייב מיתה אלא על ארבע[45] עבודות בלבד, על הזריקה, ועל ההקטרה בקומץ מנחה, ובאיברי קרבנות, ועל ניסוך המים בחג, ועל ניסוך היין תמיד[46].

---

39 שם פרק יט הלכה ד

40 זהו קדשי קדשים שבמשנה. קרית מלך

41 שם ה"ו ליקוטי הלכות זבחים קיב עא ע"ב בתורת הקדשים אות ג

42 ואינה נחשבת גמר עבודה כיון שבשבת הבאה צריך לסלקם מן השולחן ועל הסילוק אי אפשר לחייבו כיון שבעינן עבודת מתנה ולא עבודת סילוק (ערוך השולחן העתיד שם סעי' ח)

43 ליקוטי הלכות יומא כד ע"א ח ע"א בדפו"י ועיי"ש בעין משפט אות א שאפשר שכלל הרמב"ם את זה במש"כ המטיב את הנרות ודלא כשפת אמת יומא שם מובא לקמן דסידור הנרות אינו עבודה

44 שם ה"ב ערוך השולחן העתיד שם סי' מח סעי' ד

45 הלשון צ"ע, כיון דפתח דאינו חייב רק על ארבע עבודות ובאמת על סידור שני גזירין נמי חייב, אע"פ דלאו מארבע עבודות הם ועל כן הוכרח הרמב"ם בה"ה לומר דהוי מארבע עבודות דהוי הקטרה, ובאמת מבואר בש"ס דעל הסידור עצמו חייב, אפילו בלא הקטרה (מנחת חינוך שם אות ה)

46 המנסך שלשה לוגין יין או שלשה לוגין מים. נראה דוקא בשיעור הזה חייב הזר, דהוא שיעור ניסוך לענין עבודה שהכהן עובד, אבל בפחות משיעור זה שבכהן אינו נחשב עבודה אינו חייב הזר (מנחת חינוך שם אות ג)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

זר היוצק והבולל והפותת והמולח והמניף והמגיש ומסדר את לחם הפנים[47] או את הבזיכין על השלחן והמטיב את הנרות והנותן הפתילה והשמן בנרות והמסדר את הנרות[48] והמצית אש במזבח[49] והקומץ והמקבל דמים ומוליכן והמוליך כף ומחתה לפני ולפנים[50] אע"פ שנפסלו[51] והרי הוא מוזהר על כל אלו ולוקה, אינו חייב מיתה מפני שכל אחת מהן עבודה שיש אחריה עבודה ואינה גמר עבודה[52]. וי"א[53] שהמליחה והיציקה והבלילה כשרים בזר ואינו לוקה[54], וכן הפתיתה.

ח. ולא משום טומאה

וכבר התבאר שם שכהן טמא[55] בין טמא מת בין טמא שרץ[56] שעבד בעבודה מעבודת המקדש[57] חילל עבודתו וחייב מיתה בידי שמים על עבודתו, אע"פ שלא שהה שם שנאמר (ויקרא כב פסוק ב) וְיִנָּזְרוּ מִקָּדְשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְחַלְּלוּ אֶת שֵׁם קָדְשִׁי הרי זה אזהרה לעובד בטומאה ולהלן הוא אומר (שם

---

47 ואינה נחשבת גמר עבודה כיון שבשבת הבאה צריך לסלקם מן השולחן ועל הסילוק אי אפשר לחייבו כיון שבעינן עבודת מתנה ולא עבודת סילוק (ערוך השולחן העתיד שם סעי' ח)

48 ליקוטי הלכות יומא כד ע"א ח ע"א בדפו"י ועיי"ש בעין משפט אות א שאפשר שכלל הרמב"ם את זה במש"כ המטיב את הנרות ודלא כשפת אמת יומא שם מובא לקמן דסידור הנרות אינו עבודה

49 שאינה עבודה תמה כיון שיש אחריה סידור שני גזירי העצים (כס"מ שם)

50 ליקוטי הלכות שם

51 ולכאורה לפי מש"כ הרמב"ם מעשה הקרבנות פי"ג הי"א "לא בלל לא פתת לא הגיש לא משח את הרקיקין כשירה לא נאמרו כל הדברים האלו אלא למצוה שכך היא מצותה" א"כ זר אינו פוסלם ובמעשה רב כתב שלהכי אפסקיה הרמב"ם הינם לבין קומץ וקבלת הדם שבאמת אינו פוסל אלא בזר שקמ"ץ או קיבל הדם וכן בחזו"א על הרמב"ם שם כתב שמה שכתב פסול ולוקה אינו אלא על הסיפא דהיינו סידור לחם הפנים ובזיכין והקמיצה וקבלת דמים אבל יציקה ובלילה ופתיתה לכתחילה כשרים בזר וכ"כ בחומר בקודש פ"ב אות עג (ושאר הדברים המוזכרים כאן פסולים וברמב"ם לא מנאם ועיין ליקוטי הלכות שם בעין משפט אות ש א ב) אבל בשער המלך משמע דס"ל שהוא סתירה ברמב"ם וכן בהגה"ה מבן המחבר בנובי"ת יו"ד סי' מג ולפ"ז נקטינן לחומרא

52 שם ה"ה שער המלך הל' יו"ט פ"ג ה"ד ד"ה כתבתי

53 רמב"ן עה"ת ויקרא פ"ב פס' יא חזו"א על הרמב"ם שם וז"ל שם "וחזר ואמר וכל קרבן מנחתך במלח תמלח, כי יחזור אל מביא המנחה שאמר בו בתחלת הפרשה "ואם מנחת מרחשת קרבנך" והטעם, כי המליחה כשרה בזר כמו יציקה ובלילה"

54 ועיין שער המלך שם מה שפלפל בזה

55 רמב"ם ביאת המקדש פ"ד ה"א ועיין מנחת חינוך רסה אות ג

56 ליקוטי הלכות זבחים כב ע"ב יד ע"א בדפו"י) בתורת הקדשים אות ט ובזבח תודה ד"ה ונקטינן ואם כבר טבל וצריך רק הערב שמש בשביל ליטהר חייב משום לאו דלא יחללו ל"ת עו

57 וה"ה בבמה גדולה עיין ברדב"ז שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

פסוק ט) וּמֵתוּ בוֹ כִּי יְחַלְּלֻהוּ מה חילול האמור שם חייב מיתה בידי שמים, אף כאן מיתה בידי שמים וכל לאו שחייבין עליו מיתה בידי שמים לוקין עליו.

אינו חייב[58] מיתה בידי שמים אלא בארבע עבודות שהזר חייב עליהם, דהיינו עבודה תמה ולא על עבודה שיש אחריה עבודה והם ארבע עבודות בלבד על הזריקה ועל ההקטרה ועל ניסוך המים בחג ועל ניסוך היין תמיד. כמבואר להלן בעבודת הזר, אבל שאר עבודות אף שהם פסולים אינם במיתה אלא באזהרה וחייב מלקות.

ט. ולא משום מחוסר בגדים ולא משום [שלא] רחוץ ידים ורגלים

ועוד התבאר שם כהן גדול ששימש[59] בפחות משמנה בגדים, וכהן הדיוט בפחות מארבעה חייבין מיתה בידי שמים כזר, וזה נקרא במשנה מחוסר בגדים, כמו שיתבאר להלן.

מצות עשה[60] לקדש כהן העובד ידיו ורגליו ואח"כ יעבוד, וכהן שעבד ולא קידש ידיו ורגליו שחרית חייב מיתה בידי שמים, כדלהלן, ועבודתו פסולה בין כה"ג בין כהן הדיוט.

כל כהן הכשר[61] לעבודה אם שתה יין או שאר משקין המשכרים[62] אסור לו להכנס[63] מן המזבח ולפנים ואם נכנס והוא שתוי יין או שכור אע"פ שלא

---

[58] רמב"ם שם פ"ט ה"י וה"ב
[59] ערוך השולחן העתיד הלכות כלי המקדש סימן לא סעיף ו – ז
[60] ערוך השולחן העתיד שם סימן מא סעיף ט
[61] רמב"ם ביאת המקדש פ"א ה"א ב והט"ו)
[62] עיין בערוה"ש סעי' יט שאין שיעור בשתיה בשאר משקין אלא כל ששתה והשתכר מזה אסור ועיין לקמן גבי שיעור היין
[63] כאן לא כתב להכנס לעבוד כיון שאזהרה איכא בעצם הכניסה וכדלקמן

עבד עבודה הרי זה לוקה ואם נכנס[64] שתוי יין ועבד לוקה[65], ועבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים, כדלהלן.

ובאלו אינו חייב מיתה[66] אלא אם עבד עבודה תמה[67] דהיינו אחת מד' עבודות שהם הזריקה ההקטרה ניסוך המים בחג וניסוך היין תמיד אבל מלקות חייב אף בעבודה שאינה תמה ואף מן המזבח ולחוץ.

וכיון דזר[68] וטמא ושתוי יין אינו חייב מיתה אלא על העבודות שנתבארו, א"כ גם כל הפסולין שחייבין מיתה כגון ומחוסר בגדים ושלא רחוץ ידים ורגלים אין חייבין מיתה אלא בעבודת מתנה ובעבודה שאין אחריה עבודה, דלא גריעי מזרים. ובמחוסר בגדים אשכחן דמקרי זר (זבחים יז, ב). ולפיכך זר מחוסר בגדים ושתויי יין הטמא ושלא רחוץ ידים ורגלים ששימש במקדש אינן חייבין אלא על עבודות שהזר חייב עליהן מיתה, ועל שאר העבודות באזהרה[69].

י. באו לגלגל ... באו לשילה נאסרו הבמות ולא היה שם תקרה אלא בית אבנים בלבד מלמטן והיריעות מלמעלן והיא היתה מנוחה ... באו לנוב וגבעון

כיון שנכנסו[70] לארץ העמידו המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו, ומשם באו לשילה ובנו שם בית של אבנים ופרשו יריעות המשכן עליו ולא היתה שם תקרה, ושס"ט שנה עמד משכן שילה וכשמת עלי חרב

---

64 שם ה"א והט"ז

65 סנהדרין פי"ט ה"ב

66 משנה למלך שם פ"ט ה"י חזו"א קדשים מס' הוריות סי' טו ס"ק כג

67 ובפרטי דין עבודה תמה עיין ל"ת עד

68 ערוך השולחן העתיד הלכות ביאת מקדש סימן מח סעיף טו – טז

69 אך מה דחשיב בעל מום הוא תימא דבעל מום אינו במיתה אלא במלקות כמ"ש בעצמו בפ"ו (כ"מ). וגם בסמ"ג לאוין (שט) הועתק לשון זה. ולכן נראה לתרץ ע"פ מה ששנינו בת"כ בפרשה דמומין, דמרבה שם כל העבודות אף יציקות ובלילות וכו', ואומר שם: יכול יהיה חייב על כולן, ת"ל: לחם, מה לחם מיוחד שהוא משום עבודה יצאו אלו שאינן משום עבודה, עכ"ל. והבאנו זה לעיל ריש סי' מד ובארנו דהכוונה על עבודה שאינה מעכבא כפרה ע"ש, והרמב"ם יפרש דממעט בעבודות שאין הזר חייב עליהם מיתה. שם

70 רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק א הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

ובאו לנוב ובנו שם מקדש, וכשמת שמואל חרב ובאו לגבעון ובנו שם מקדש ומגבעון באו לבית העולמים, וימי נוב וגבעון שבע וחמשים שנה.

יא. באו לירושלים נאסרו הבמות ולא היה להן היתר והיא היתה נחלה

כיון שנבנה המקדש בירושלים נאסרו כל המקומות כולן לבנות בהן בית לה' ולהקריב בהן קרבן, ואין שם בית לדורי הדורות אלא בירושלים בלבד ובהר המוריה שבה נאמר דברי הימים א כב פסוק א) וַיֹּאמֶר דָּוִיד זֶה הוּא בֵּית ה' הָאֱלֹהִים וְזֶה מִזְבֵּחַ לְעֹלָה לְיִשְׂרָאֵל ואומר (תהלים קלב פסוק יד) זֹאת מְנוּחָתִי[71] עֲדֵי עַד פֹּה אֵשֵׁב כִּי אִוִּתִיהָ.

יב. קדשי קדשים נאכלין לפנים מן הקלעים

שלש מחנות[72] היו במדבר, מחנה ישראל והוא ארבע מחנות ומחנה לויה שנאמר בה וסביב למשכן יחנו, ומחנה שכינה והוא מפתח חצר אהל מועד ולפנים, וכנגדן לדורות, מפתח ירושלים עד הר הבית כמחנה ישראל, ומפתח הר הבית עד פתח העזרה שהוא שער ניקנור כמחנה לויה, ומפתח העזרה ולפנים מחנה שכינה, והחיל ועזרת הנשים מעלה יתירה בבית עולמים.

---

[71] עיין מה שהקשה הר"ב ספר חזון נחום דף רנ"ח ע"ב דהא קי"ל כר' יהודה דאמר מנוחה זו שילה נחלה זו ירושלים ולא כר' שמעון דאמר מנוחה זו ירושלים דכתיב זאת מנוחתי וכו' וצ"ע עכ"ד ולענ"ד י"ל הדא כי אפשר כי דברי רבינו במ"ש ואומר זאת מנוחתי וכו' קאי להר המוריה דאיפשר דאפי' למ"ד מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלים מ"מ ס"ל דבית המקדש נמי נקרא מנוחה ועוד כי בש"ס לא איפליגו אלא בפירוש אל המנוחה ואל הנחלה אמנם לענין דירושלים נקראת מנוחה כו"ע לא פליגי שהרי מקרא מלא דבר הכתוב כי בחר ה' בציון איזה למושב לו זאת מנוחתי עדי עד אלא דלא ניחא ליה לומר דמנוחה זו ירושלים ונחלה זו שילה שהרי היה לו לומר אל הנחלה ואל המנוחה לכן פי' מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלים אמנם ירושלים דמקרי מנוחה לא פליג דבהדיא כתיב כנזכר וכן נראה מדברי הר"ב נחלת יעקב פ' ראה שכתב כמו שפי' רש"י מנוחה זו שילה ונחלה זו ירושלים ואף על גב דאידך מ"ד מביא קרא דירושלים נקראת מנוחה הא מסיים שם בשלמא למ"ד מנוחה זו שילה וכו' אלא למ"ד וכו' היה לו לומר אל הנחלה וכו' יעו"ש נראה דלא איפליגו אלא בהאי קרא דאל המנוחה ואל הנחלה ולא בראיות שמביאים ולהכי לא קאמר ואידך וכו' מאי עבד ליה ודוק. פאי האדמה

[72] רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

הלכתא למשיחא בדף היומי
מסכת זבחים

חטאת ואשם[73] ושירי מנחות נאכלין אלא לזכרי כהונה בעמידה[74] בעזרה ואם נאכלו בהיכל נאכלו שנאמר (ויקרא יח פסוק ט י) לְכָל מִנְחָתָם וּלְכָל חַטָּאתָם וּלְכָל אֲשָׁמָם וגו׳ בְּקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים תֹּאכְלֶנּוּ כָּל זָכָר יֹאכַל אֹתוֹ, וכן שלמי צבור הרי הן כחטאת וכאשם.

וכבר התבאר במסכת מכות דף יז. שכל האוכל[75] כזית מבשר קדשי קדשים חוץ לעזרה בין כהן ובין ישראל לוקה שתים[76] אחת משום שנאמר (שם) לא תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ[77] מפי השמועה למדו שזו אזהרה לאוכל מבשר חטאות ואשמות או שירי מנחות ולחם הפנים, וכן כבשי עצרת[78], חוץ לעזרה.

---

[73] רמב״ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י הלכה ג

[74] . אם נאכלין מעומד כיון דאין ישיבה בעזרה עיין במ״ש התוס׳ פ״ג דיומא (דף כ״ה) ד״ה אין. ועיין בפ״ב דזבחים (דף ט״ז) ד״ה ומה ישב שאוכל כגון במורם בקדשים ובכור. אלמא דס״ל דקדשי קדשים שנאכלין בעזרה אינן נאכלין מיושב ודוק. כתבו התוס׳ בפ״ב דשבועות (דף י״ז) דקדשי קדשים שנאכלין בעזרה בעינן שיראה פתח העזרה בשעת אכילה ולא ראיתי לרבינו שהזכיר דין זה. מל״מ שם. ולא ירדתי לסוף דעתו שתמה על רבינו הלא המסקנא דזבחים נ״ו א׳ מסקינן דלא בעינן באכילת קדשים שיראה הפתח דהכי איתא התם ולאכילה לא בעינן כנגד הפתח והתניא ר׳ יוסי בר׳ יהודה אומר שני פשפשין היו בבית החליפות גובהו שמונה כדי להכשיר את העזרה לאכילת קדשי קדשים ולשחיטת קדשים קלים אמר רבינא סמי מכאן אכילה והכתיב בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלו אותו קדשי שעה שאני עכ״ל אלמא דלא בעינן ואדרבה על התוס׳ יש לתמוה למה כתבו דבר שאינו לפי המסקנא ואולי י״ל שהא דאסקו בגמרא דבאכילה לא בעי פתח היינו פתח היכל לא בעי והתוס׳ כתבו שבעינן לראות פתח העזרה אבל אני בעניי לא מצאתי שם בזבחים רמז לזה. ואי לא מסתפינא אמינא כי ט״ס בתוס׳ וכצ״ל ואין שוחטין שם קדשים קלים אפילו יש שם נקב לראות שם דרך פתח ההיכל דבעינן שיראה פתח ההיכל בשעת שחיטה כדאיתא בזבחים עכ״ל אך יראתי לשלוח יד ולהגיה כ״כ. וצ״ע בזה. הר המוריה שם.

[75] רמב״ם מעשה הקרבנות פי״א ה״ה ערוך השולחן העתיד סי׳ פג סעי׳ יב וסעי׳ יד

[76] ואינו לוקה משום לאו דזרות (ל״ת קמח) דעל זרות אינו לוקה אלא במקום שהכהן אוכל ובחוץ אינו ראוי לכהן ולכאורה לוקה עוד משום לאו דלא תאכל כל תועבה כיון דנפסל, וקרבנות דנפסלו ביוצא, לדעת הרמב״ם פח״י מפסולי המוקדשין ה״ג הוי בכלל לאו דתועבה א״כ בחטאת וכו׳ היינו קדשי קדשים, אם אוכלן חוץ לקלעים עוברים משום לאו זה ולאו דטרפה ולאו דתועבה, ובחזרו לפנים ואכלם, בבשר עובר משום שני לאוים, היינו טרפה ותועבה, ובשיירי מנחות רק לאו דתועבה, דטרפה לא שייך, וזה פשוט. ועיין מנחת חינוך תמו אות ד אמנם עיין בערוך לנר מכות יח ע״א ד״ה ולילקי נמי כדר״א שאם הוציא בשוגג אע״ג שאכל במזיד אינו בכלל כל שתיעבתי לך וא״כ לא ילקה משום תועבה אא״כ הוציאו במזיד ועיי״ש שדחה סברא זו ובין במזיד ובין בשוגג שייך לאו דתועבה רק דאינו לוקה עליו כיון שהוא מגלה על לאו דהכא דלא יאכל וכו׳ שאינו לאו שבכללות עיי״ש

[77] ועיין רש״י מכות דף יז ע״א שיש בה נמי אזהרת עשה שמצינו בה במקום אחר (ויקרא ו) במקום קדוש תאכל בחצר אהל מועד

[78] עיין ל״ת קמד שלבכור איכא לאו בפני עצמו וצ״ע אם בבכור לוקה גם משום לאו זה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח״ן 22887389 | ובטל׳ 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

יג. קדשים קלים ומעשר שני לפנים מן החומה

ירושלים מקודשת[79] משאר העיירות המוקפות חומה, שאוכלין קדשים קלים ומעשר שני לפנים מחומתה, , וכולן נאכלים[80] בכל העיר שנאמר (שם י פסוק יד) וְאֵת חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה תֹּאכֵלוּ בְּמָקוֹם טָהוֹר לא נאמר בהן במקום קדוש שהיא העזרה אלא טהור שהוא כל מחנה ישראל שכנגדו לדורות ירושלים, והוא הדין למעשר ופסח שהרי הן קדשים קלים כשלמים, והחלונות ועובי החומה כלפנים.

וכבר התבאר במסכת מגילה דף י. ובשבועות דף טז: ולעיל דף קז: שי"א[81] שירושלים והמקדש קדושים בקדושתם לעולם, ובמה נתקדשו בקדושה ראשונה שקדשה שלמה שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתן וקידשן לעתיד לבא. וי"א[82] שקדושת המקדש וירושלים בטלה. והעיקר כדעה ראשונה.

לפיכך אם בונים מזבח[83] ומעמידים אותו בדיוק במקומו[84], מקריבין הקרבנות כולן אף על פי שאין שם בית בנוי, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אף על פי שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה, ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות, שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא[85]. לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני

---

79 רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ז הלכה יד

80 רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק י הלכה ה

81 רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו הלכה יד – טז

82 השגת הראב"ד שם שכתב על הרמב"ם סברת עצמו היא זו ולא ידעתי מאין לו ובכמה מקומות במשנה אם אין מקדש ירקב ובגמ' אמרו דנפול מחיצות אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא לא אמר אלא לשאר א"י אבל לירושלים ולמקדש לא אמר לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד י"י לעולם כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת".

83 לקוטי הלכות זבחים ס' השוחט ומעלה סו: בתורת הקדשים ו

84 שהרי המזבח מקומו מכוון ביותר, ואין משנין אותו ממקומו לעולם כמבואר ברמב"ם שם פרק ב הלכה א

85 ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה

השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר (ויקרא כו פסוק לא) וַהֲשִׁמּוֹתִי אֶת מִקְדְּשֵׁיכֶם ואמרו חכמים (מגילה דף כח.) אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים.

והנכנס עתה למקום מקדש חייב כרת, שכולנו טמאי מתים וקדושה הראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא[86].

אמנם מכיון שצריך שיהא מזבח בנוי שיוכלו להקריב עליו בכורות ואם אין מזבח בנוי אי אפשר להקריב בכורות אין לאכול מעשר שני כיון שהוקש לבכור, אבל אם בנו מזבח אף בזה"ז אפשר לאכול מעשר שני[87].

יד. כל הקדשים ... והקריבן ... מבחוץ הרי אלו בעשה ולא תעשה וחייבין עליו כרת

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ס: וע"ז דף נא: ולעיל דף קו. שהמקריב קרבן[88] חוץ לעזרה ביטל מצות עשה שנאמר (דברים יב פסוק יד) כִּי אִם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ. ועבר על לא תעשה שנאמר (שם פסוק יג) הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה.

הקריב במזיד[89] חייב כרת, שנאמר (ויקרא יז פסוק ט) וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֻנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַה' וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו. היו עדים והתראה חייב מלקות, ואם הקריב בשוגג מביא חטאת קבועה[90].

בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה. רמב"ם שם טז

86 משנה ברורה סימן תקסא ס"ק ה, וכ"כ עברוך השולחן העתיד הלכות בית המקדש סימן יג סעיף יח "דרוב רבותינו עומדים בשיטת הרמב"ם, ולפ"ז הנכנס למקדש בזמה"ז חייב כרת והלכה כרבים"

87 משניה למלך שם הי"ד

88 רמב"ם פי"ח מהל' מעשה הקרבנות ה"ב

89 שם ובפי"ט מהל' בסנהדרין ה"א אות יח

90 בגמ' זבחים קח ע"ב ממעטינן ההוא פרט לשוגג אנוס וכו' שאינו חייב כרת. ועיי"ש בתוד"ה שוגג אנוס שהקשו למה לי קרא למעוטי הרי שוגג הוא ולמה יתחייב כרת, ותירצו "ס"ד אמינא אי לא מייתי קרבן ליהוי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה
https://chat.whatsapp.com/DLl7K9ciPjB873YPB8kBu

וכן השוחט[91] קודשים חוץ לעזרה, אף על פי שלא העלה אותם, אם היה מזיד חייב כרת. (ויקרא שם פסוק ג ד) אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַה׳ לִפְנֵי מִשְׁכַּן ה׳ דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ. היו עדים והתראה, לוקה. ואם שחט בשוגג, מביא חטאת קבועה.

והיכן הזהיר[92] על השחיטה בחוץ, בהיקש. נאמר (דברים שם) שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ ונאמר וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ, מה העליה בחוץ שענש עליה הזהיר עליה בפירוש, שנאמר הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ, אף עשייה שבכללה השחיטה, שענש עליה בפירוש הרי הוא מוזהר עליה, שלא ענש הכתוב אלא אם כן הזהיר.

בכרת דהא לאחר הבאת קרבן דוקא כתיב ונסלח לו". משמע שבשאר חייבי כריתות אם לא הביא קרבן חייב כרת.

[91] רמב"ם שם ה"ג, ושם אות יז

[92] שם הלכה ד